

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2010-11-10

Närvarande: F.d. justitierådet Bo Svensson, regeringsrådet Eskil Nord och justitierådet Ann-Christine Lindeblad.

Borttagande av kravet på samtycke för behandling av vissa personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Enligt en lagrådsremiss den 4 november 2010 (Arbetsmarknadsdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över ett förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Helene Magnusson.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

I lagrådsremissen föreslås att kravet på samtycke för behandling av känsliga och ömtåliga personuppgifter tas bort ur lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Av lagrådsremissen framgår att skyddet för den personliga integriteten försvagas genom att kravet på samtycke tas bort. Denna försvagning kommer emellertid att kompenseras bl.a. genom nya

system och förstärkta behörighetsrutiner hos Arbetsförmedlingen. I avbidan på att detta kommer på plats kommer regeringen genom föreskrifter i förordning att kräva samtycke från den enskilde i nuvarande omfattning.

9 §

Lagtexten är inte lättillgänglig. Första stycket innehåller en bestämmelse om att det i en arbetsmarknadspolitisk databas inte får behandlas några andra känsliga personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen (1998:204), PUL än sådana som avslöjar etniskt ursprung eller rör hälsa. Andra stycket inleds med orden ”Känsliga personuppgifter som avslöjar etniskt ursprung eller rör hälsa får behandlas i en databas endast om de har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för handläggningen av det”. Kommen så långt tror läsaren lätt att paragrafen bara handlar om personuppgifter som avslöjar etniskt ursprung eller rör hälsa och att den andra meningen i andra stycket ska läsas som om den handlar om ”personuppgifter om sociala förhållanden samt för omdömen, slutsatser eller andra värderande upplysningar om en enskild” som tillåter slutsatser om sökandens etniska ursprung eller hälsa. Så ska emellertid andra stycket inte läsas.

Första meningen i andra stycket behandlar vissa känsliga personuppgifter som avses i 13 § första stycket a) och andra stycket i 2002 års lag, nämligen uppgifter som avslöjar etniskt ursprung eller rör hälsa. Andra meningen återigen behandlar vissa personuppgifter som visserligen inte omfattas av 13 § PUL men som ändå anses vara ömtåliga från integritetssynpunkt, nämligen personuppgifter om sociala förhållanden samt omdömen, slutsatser eller andra värderande upplysningar om en enskild. Andra meningen tar inte sikte på sökandens etniska ursprung eller hälsa.

I den fortsatta beredningen bör författningskommentaren kompletteras med en redogörelse för hur första och andra meningarna i andra stycket förhåller sig till varandra och till 13 § PUL.

Ikraftträdandet

Den föreslagna ändringen innebär att kravet på samtycke tas bort. Förslaget föreslås träda i kraft den 1 april 2011. I remissen anges att regeringen anser att det är viktigt att de nya reglerna får effekt så snart som möjligt och att den därför inte föreslår någon övergångsreglering trots att regeringen räknar med retroaktiva effekter (lagrådsremissen, avsnitt 6).

Frånvaron av övergångsbestämmelser leder till att den som lämnat in en ansökan och därvid angett att han eller hon inte samtycker till databehandling av uppgifterna måste finna sig i att uppgifterna efter den 1 april 2011 ändå databehandlas. Genom att kravet på samtycke tas bort finns det inte heller någon möjlighet efter nämnda dag att återkalla ett lämnat samtycke.

Det remitterade lagförslaget rubbar alltså förutsättningarna framför allt för de ärenden där samtycke inte har lämnats. Lagrådet finner att förslaget i denna del inger betänkligheter med hänsyn till rättssäkerhetens krav. Frågan om en övergångsreglering kan undvaras är beroende av om regeringen, i enlighet med vad som anförts ovan, i förordning kommer att föreskriva ett krav på samtycke från den enskilde till dess nya och mera integritetsskyddande system och rutiner har införts.